

Rotacyzm czyli nieprawidłowa wymowa głoski [r]

Najczęściej spotykaną wadą wymowy jest rotacyzm czyli nieprawidłowa wymowa głoski [r]. Głoska [r] pojawia się w mowie dziecka z reguły najpóźniej, często dopiero około piątego, szóstego roku życia. Zastępowanie jej kolejno przez [j] (np. rak –jak) lub przez [l] (lak) jest prawidłowością rozwojową. Jeśli taka zamiana utrzymuje się po ukończeniu 6. roku życia mamy do czynienia z wadą wymowy w postaci „pararotacyzmu”. Gdy dźwięk jest w inny sposób zniekształcany np. dziecko wypowiada głoskę [r] gardłowo, drga policzkiem lub wargami zamiast czubkiem języka, wówczas mówimy już o wadzie wymowy w postaci „rotacyzmu właściwego” czyli deformacji głoski [r]. W tym przypadku terapię korygującą omawiane nieprawidłowości należy rozpocząć jak najszybciej, nawet przed 6 rokiem życia.

Niemal zawsze rozpoczynamy od ćwiczeń usprawniających aparat artykulacji, a w tym konkretnym przypadku od ćwiczeń pionizacji języka. Oto przykładowe ćwiczenia, które warto wykonywać systematycznie:

Ćwiczenia usprawniające język –zabawy logopedyczne

Poduszcзка Dotykamy palcem lub zimną łyżeczką podniebienia tuż za górnymi zębami, nazywając je poduszczką, na której kładziemy czubek języka, gdy mamy zamkniętą buzię.

Przylepka Przytrzymywanie poprzez przyklepanie czubkiem języka rodzynek, pudrowych cukiereczków, płatków kóleczek itp.

Konik naśladowanie konika stukającego kopytkami poprzez ruchy czubka języka na podniebieniu -klaskanie.

Winda otwórz szeroko buzię, poruszaj językiem tak, jakby był windą -raz do góry, raz do dołu.

Chomik czyli wypychanie policzków jedzeniem, a w naszym przypadku wypychanie policzków czubkiem języka z prawej i z lewej strony.

Malarz czyli malowanie sufitu (podniebienia) dużym pędzlem (językiem) zaczynając od zębów -jedynek w stronę gardła.

Młotek czyli wbijanie gwoździ w ścianę. Język zamienia się w młotek i uderza o dziąsła tuż za górnymi zębami, naśladowując wbijanie gwoździ.

Szyja żyrafy wyciągamy mocno szyję (czyli język) do góry zawsze przy szeroko otwartych ustach najdalej jak się da.

Słoń języka jak długa trąba słonia i potrafi wszędzie dosięgnąć. Staramy się dotknąć czubkiem języka ostatniego zęba na górze z prawej i lewej strony.

Piosenkarka śpiewanie sylab: lalala, lalada, lalata, itp.;

Ufloudki czyli naśladowanie mowy kosmity poprzez wymawianie: [tedetedede]; [tedotededo];[tedytedy] z dźwiękową realizacją głosek [t] i [d]

Warto pamiętać!

W początkowej fazie ćwiczeń należy unikać wymawiania głoski [r], dlatego niewskazane są zabawy w powtarzanie wyrazów zawierających tę głoskę. Jeżeli natomiast głoska się pojawi, należy ją utrwalać naśladowując:

- głos trąbki (tra, ta, ta);
- odgłos dzwonka (drr, drr, drr);
- parskanie konia (prrr, prrr, prrr);

*opracowanie: Katarzyna Pawelec
logopeda, surdologopeda, terapeuta ręki*